

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrata:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primeroma zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištvu
administracija in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošilja
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Stalnem trgu
hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Ercegovinski upor.

Dolgo so si nemški in oficijozni listi prizadevali svetu dokazati, da je upor v Ercegovini le domač prepir, ki je nastal zaradi tega, ker nekatere vasi niso hotele davka plačati. Da bi imel večji ali celo kak političen pomen, tega niso hoteli pripoznati, in tudi zdaj, ko se jim je pripoznanje po novejših dogodbah samo vsililo, še neradi pritrjujejo temu, kar se od turške meje zve.

Upor še ni zadušen, marveč se širi dalje. Uporniki dobivajo pogum deloma spodbujeni po kolikor toliko očitnih simpatijah sosedov, deloma navdušeni po svojih zmagah v praskah s Turčini, s katerimi so se bili že večkrat sprijeli. Turški vladi daje ta reč mnogo več opraviti nego je sama mislila. S konca je poslala v Srbijo in Črnogoro pismo, v katerem je žugala, da bo zasedla Beligrad in Črnogoro brž, ko bi se pokazalo, da iz teh dežel prihaja najmanjša pomoč upornikom. Nemcem, zlasti pa našim Prusakom, je bilo to zelo všeč, njim je Turek, očitni sovražnik vsake evropske kulture, še vedno ljubši ko Slovan, in ako bi Turška vse Slovane požrla in zatrla, bi bila tim ljudem „ljuba sestra.“ Zato so se pa tudi grdo držali, ko je avstrijska vlada odločno povedala turški, da ne more dovoliti, da bi turške čete pri Kleku stopile na suho in potem šle še po avstrijski zemlji nad upornike. In vendar, če kdaj, je naša vlada tu ravnala previdno in zadela pravo z vtemeljenjem prepovedi rekoč: „da bi dražilo že tako razburjene slovenske prebivalce, ako bi turške čete skoz njihovo deželo hodile.“

Dalje se je turški poslanec brž pritožil na Dunaji, češ, da se po avstrijskih deželah nabira denar za podporo upornikov, in zopet so

nemški in oficijozni listi hiteli to tajiti. Pa je vendar res in tega braniti si menda vlada naša ne bo upala. Ljudi in orožja sicer uporniki ne dobivajo še menda od nikoder, pač pa denarja za ranjence in begune, ki prihajajo še zmiraj na avstrijsko zemljo. Našim Nemcem bi bilo pač bolj všeč, ko bi se beguni lovili in Turkom izročevali. Da pa bo Avstrija prej ali slej vendar morala ganiti se, to so na Dunaji že spoznali in kakor se sliši, ste tržaška in puljska posadka dobili povelje biti pripravljeni, da odrinite na turško mejo, ko bo treba. Ali boste potem le zastavili mejo, ali pa drugače postopali, to se še ne ve; vendar pa je pričakovati, da naši vojaki ne bodo komandirani pomagati Turčinom.

Srbija in Črnogora ste še mirni, ker sta kneza strogo prepovedala svojim podložnim vsako vdeleževanje pri boju. Toda dolgo tudi to ne bo pomagalo, ker oba naroda že komaj čakata, da bi se zagnala proti Turku, kteremu imata toliko vrtni. Zlasti Črnogorcem je krvava dogodka v Podgorici še v prenovem spominu. Knez Milan se je podal na Dunaj, gotovo je potovanju povod upor v Ercegovini.

Čaravno do zdaj še upor ni preskočil ercegovinske in bosniške meje, se vendar ne bo dal tako pod roko zadušiti, ker uporniki turškim obljubam nič ne upajo in to po vsi pravici. Tudi je že tekla kri, in iz te krvi bo zrastel zopet krvav sad prej ali pozneje, kajti če bi Turki plamen upora tudi zdaj še zadušili, se bo vendar kmalo zopet tu ali pa kje drugje pokazal. Razmere med Turčini in podložnimi Slovani so take, da ne morejo dolgo trajati, turški jarem je pretežak.

posestvo pri sv. Trojici. Bila sta si prijatla in sta hodila eden k drugemu v vas. Ker pa ni bilo uglajene poti za Mirno, dal je Pes Marko vstric svojega grada visok jez narediti prek Mirne, reka je narastla in tako sta se junaška korenjaka v ladijah vozila eden k drugemu.

Pes Marko pa je bil o času turških vojsk že davno mrtev. Za njim je bil kupil grad mogočni vitez Lamberger, tisti korenjak, ki je tako slavno bojeval se s Pegamom, strahovitim orjakom iz tatarske dežele. Ko je bila Lazarjeva Neža z dvojčkoma v Vranji peči, tudi Lambergerja ni bilo več, reklo pa se je še zmirom pri „Lambergerjevem gradu“. Dandanašnji se vidi tam le razvalina, samo en stolp še stoji in priča o nekdanji slavi. Ko je bil boj s Turki, o katerem se je prej govorilo v tej povesti, bivala je v Lambergerjevem gradu druga gospoda, Slovenci so ji dejali Kamnibreg. Vitez Kamnibreg pa je tudi šel bojevat se zoper Turke, in gospa njegova je sama ostala doma z mladim sinom. Bila je v velikem

Politični pregled.

V Ljubljani, 2. avgusta.

Avstrijske dežele.

Vojni budget prihodnjega leta bo po poročilu „N. fr. Pr.“ za 6,902.970 gld. višji od letošnjega. Tudi skupni budget je že za trdno sestavljen in se skupnemu ministerskemu svetu ne bode več predložil.

Volitev v Kraljevici, kjer so namerali voliti dr. Mikaneca, je od 2. prestavljena na 9. avgusta.

Vnanje države.

Pruska vlada je profesorja pl. Sybela imenovala za vodjo skrivnih državnih arhivov. Knez Bismark hoče namreč stara pisma porabiti za pojasnjenje sedanje politike pruske, in rekli so mu, da Sybel je zato najbolj sposoben. To bo lepa zgodovina, če bo Sybel ta stara pisma rabil za vvodne članke strankarskih listov pruskih.

Vredniki „Frankf. Ztg.“ so bili pred sodnijo poklicani, da bi imenovali spisatelja nekega članka. Ker se pa stanovito branijo o tej reči kaj izpovedati, utegne se zgoditi, da zaradi tega vse vtaknejo v ječo, ki zamore trpeti do 6 mesecev.

Laškimi ministrom vedno primanjkuje denarja. Cerkveno premoženje, ki je bilo cenjeno 2000 milijonov frankov, prodali so za 500 milijonov, ki so jih pa tudi že zapravili. Sedaj hočejo premoženje dobroteljskih naprav, namreč bolnišnic, sirotišnic itd. prodati in nadomestiti ga z dolžnimi pismi državnimi. Kaj pa, če država falira? Ali če bi znižala obresti od 5 na 3 odstotke? Potem bi ti zavodi ostali na suhem, zato pa se ljudje zlasti v Milanu silno upirajo vladinim namenom in je bil mini-

Lazarjeva dvojčka,

ali

trojno veselje o novi maši.

Povest iz časov turških vojsk na Slovenskem.

(Dalje.)

Lambergerjev grad.

Blizo pol ure hodá od Vranje peči je stal trden grad na strmem, ne ravno visokem griču. Peljala je do tje le ena pot, in še ta je bila strma; od vseh družih strani ni bilo mogoče do vrha, ker bile so vrhovate skale po brežji. Krog gradu je bil močan zid in sedmera železna vrata so se zaklepala in odklepala pred gradom.

Pripoveduje se, da je v silno davnem času na Kranjskem živel silovit vitez, Pes Marko, ki je bil neki tako močan, da je sedem stotov železa vzdignil z mazincem. Le-ta je sezidal grad za Mirno na imenovanem holmcu. Vrstnik njegov je bil Jurij Klinec, ta je imel svoje

strahu, da ne bi Turki tudi njenega gradu zasledili in na-nj planili. Morali so hlapci zmirom stražiti in železna vrata so bila trdno zapahnjena.

Obljubil je bil gospod, preden je šel na vojsko, da bode kedaj sporočil, kako je z njim in z vojsko, če se bo dalo. Toda dolgo ni bilo nič.

Nekega dne gre gospa v izbo, ki je bila najviša v stolpu in jame gledati po bližnjih planjavah in hribih. Kar naglo vglada temne oblake tam nad Lazom, misli sprva, da se megle valé, kmalo pa spozná, da se dim dviguje nad požarom. Kaj je naznanovalo to? Turki so ropali in požigali v družki soseski in gosti dim se je kazal ravno nad Lazarjevo hišo.

Groza je obhajala gospodo v gradu, jel jo je navdajati strah pred Turki. Med tem začne nekdo na železna vrata bti. Že so mislili stražarji, da je slabo znamenje, kar začujejo znan glas. Na brzem konji je bil prijezdil

ster Minghetti te dni sam šel tje, da bi jih potolažil. — Občinske volitve so bile za katoliško stranko jako ugodne, dasi se je še pruska vlada v nje vtikala in svojim zastopnikom naročila, da naj dobro pazijo na te volitve in natančno o njih poročajo. Sploh pa Prusi na Laškem zdaj močno rogovilijo; poslanec Kuddell je z Rima šel v Ankono, od ondod v Bari, Neapel itd. in vedno potuje sem ter tje, med tem ko so drugi poslanci šli na počitnice. — Kakšna pravica na Laškem vlada, razvidno je iz tega, da so te dni nekega vladinega čuvaja, ki je hudovoljno brez vse potrebe ustrelil nekega kmeta, obsodili za eno leto v zapor; nekega tatu pa, ki je bil poslancu Minghettiju ukradel uro, obsodili so bili za 19 let na galeje.

Švicarsko. Čudno, koliko premora skrb za mošnjo še celó proti sovraštvo do katoličanstva. Brnska država je v nevarnosti, če v Jurskem podgorji mašnik umirajočega previdi s sv. zakramenti, gostilničarji pa so skrbeli po gorenji deželi, da v kapelici v Interlakenu tujcem, Nemcem, Angležem, Francozom, Lahom vedno rimsko-katoliški duhoven, ki je ravno tako kriv ali nedolžen, kakor prognanec, sme maševati in se povsod prosto gibati. Tudi na to ne gledajo, kaj tem tujcem pravi in govori. Tujcem tedaj je dovoljena vsaka vera, ne da bi bila država v nevarnosti, domače katoličane pa preganjajo. Vendar popotnik ni tako varen, kakor bi mislil, posebno če je po obleki duhovnemu podoben, marveč bati se mu je zasmehovanja, celó telesnih napadov. Taka se je zgodila nedavno savojskemu duhovniku, ki se je iz Paray-le-Moniala vračal, v Genevi, kjer je druhal kričala za njim: „Ob tla s f. . . ! V vodo ga vrzite!“

Srbi čedalje bolj hrepené vdeležiti se upora hercegovinskega, kneza Milana pa vojska menda skrbi in poroča se, da je na tihem s 3 adjutanti odrinil na Dunaj. „Politiki“ se telegrafuje, da neki turšk poslanec potuje v Beligrad, in da bode od Srbov zahteval boja ne vdeležiti se, ampak ostati neutralnim. Pa Srbi mu tega gotovo ne bodo obljubili. Sploh se Turčini vedejo kaj ošabno in zlasti od Avstrije zahtevajo čudne reči. Prvi tajnik turškega poročništva na Dunaju je vladu vprašal o zbirkah za Hercegovince in napovedal energičen protest zoper to. Derviš-paša pa je Rodića celo prosil, da bi Turki v nekem avstrijskem ladjišči smeli iti na suho in Hercegovince prijeti za hrbtom, pa Rodić mu je to naravnost odrekel. Tudi knez rumunski se je podal na

Dunaj, kjer se boje snide s knezom srbskim pa črnogorskim in kraljem grškim. Prišli so na Dunaj, da jim vlada Avstrijska ne bode mogla očitati, da ravnajo nepremišljeno, če se vdeležijo boja s Turčini.

Izvirni dopisi.

Iz ljubljanske okolice, 29. julija. V listu „Slovenia“ 24. julija poroča dopisnik iz ljubljanske okolice, da se je marsikaj zboljšalo, odkar so se bralna društva in čitalnice po več krajih v tej naši okolici osnovali, in mladina pa odraščeni pridno beró slovenske knjige in časnike. Tudi omenja, da je želeti, da bi se na več krajih osnovala taka društva.

Iz lastnega prepričanja moram reči, da omenjena društva res neizrečeno koristijo. Pri nas na Ježici, čeravno nimamo še ustanovljenega bralnega društva, kjer bi bilo pa želeti, da bi se kmalo ustanovilo, se je vendar že marsikaj napačnega odvrnilo, odkar imamo že precej bogato šolsko knjižico, ki šteje že čez sto zvezkov podučnih knjig, ki jih posebno o zimskem času mladina in odraščeni z veseljem prebirajo.

Z radostjo moram opomniti, da se je v ježiški župniji letas vpisalo čez trideset novih udov v bratovščino sv. Mohorja, katero so bili do letošnjega leta le trije udje vpisani.

Ljudi je treba le spodbujevati in jim veselje vcepiti za kaj koristnega; potem vse radi in z veseljem store. Ako se pa narod le psuje, kakor nemčurji delajo, se ne more kaj dobrega pričakovati.

Iz Trsta, 29. julija. Veliko hrupa je napravil samomor treh hčerá g. Appollonia, direktorja od davka na vžitek. — V torek večer so se 20letna Marija, 17letna Ema in 15letna Olga s svojo materjo sprehajale v vrtu na trgu Lipsia pozno v noč. Bile so po navadi vesele in iz nič ni bil spoznati hudobni sklep, kterege so še to noč izpeljale. V sredo zjutraj jih ni ob navadni uri iz sobe. Mati, nič slabega ne sluteča, gre okoli devete ure rahlo trkat na vrata; ker ni bilo odgovora, si misli, da še spijo. Ob enajsti uri jih kliče — zastonj. Zdaj odpró vrata, pa soba je bila prazna. Postelje so bile postlane. Gredó v bližnjo sobo; in tu najdejo vse tri nesrečne hčere, ali — mrtve, drugo na drugo naslonjene. Pred njimi je bila posoda z ogljem napolnjena. Sklenivše se umoriti, so si pripravile oglja, ga vžgale, sobo dobro zaprle in tako se zadušile. Hitra pomoč štirih zdravnikov bila je zastonj. —

blaga gospa! da bi Vam pomagal, ako bi bili v tiski. Povedati pa Vam imam, da je nevarnost velika, in naročil mi je gospod vitez, da naj Vas izpeljem iz grada v skrivno zavetje. Ni gotovo, da zmagajo kristijani, dasiravno je njih srčnost velika, pa turška groza je večja. Ako premagajo kristijani, bode vitez zmagonosen vrnil se in več ne bo strahu, če pa bo sreča nemila, bodejo pesoglavci še huje mesarili in tudi našemu zavetju ne prizanesó. Tedaj bežimo, dokler nas ne pomirijo vesele novice.

Gospa pomolči in jame potem govoriti: Ali kam čemo zdaj, ko so grozoviteži že pred pragom, glejte, že požigajo na Lazu in ropot divjih grdunov se razlega do le-sem.

Ne bojte se, mila gospa, odgovori sel, v teh urah se je veliko spremenilo. Turki so izvedeli, da jim je kristijanska vojska pred nosom in na vse strani so dali glas, da se morajo vsi združiti v brambo. Gotovo je, da so jo vsi že s hribov popihali, ker še danes

Splošna je misel, kakor pišejo celó liberalni časniki, da branje umazanih romanov jim je preveč ogrelo možgane in jih do te stopinje pripravilo. — Danes ob 11. uri je bil pogreb. Radovednega ljudstva se je vse trlo; tudi župan in več mestnik očetov je bilo navzočih. Duhovščina je vsako vdeleževanje odrekla. Dvakrat, vselej po dva mestna uradnika, je poslal župan do škofovega delegata dr. Schneiderja, proseč vsaj enega duhovna. Ta pa je obakrat prošnjo odbil, rekoč, da postavno on ne more siliti nobenega duhovnika k spremljevanju, in da asistenca, če tudi enega samega duhovnika, bi gotovo žalila vsakega dobrega katoličana. Postopanje gosp. dr. Schneiderja je napravilo na vse jako dober vtis. Celó tisti liberalci, ki so zmožni še misliti, možujejo, da kakor se duhovščina tam ne vsiluje, kamor ni klicana, tako je nikdo siliti ne sme ne vzeti v zeló, ako odreče se vdeležiti pogreba, kedar ji vest ne pripušča.

Iz Selnice nad Mariborom. (Ferdinand. — Selniški Avstrijanci. — Letina.) Po ukazu c. kr. okrajnega šolskega glavarstva mariborskega (kteri ukaz je na c. k. šolsko svetovalstvo v Selnici nad Mariborom bil poslan in tamkaj skoro obležal) bila je tudi pri nas dne 28. jul. slovesna črna sv. maša za ranjega Ferdinanda, bivšega cesarja avstrijskega. Bili so pričujoči gg. učitelji, šolarji in šolarice iz vseh treh razredov, doktor medicine P. P. iz Dunaja in še nekteri drugi. Pa koga ni bilo zraven? Glavnih oseb, c. kr. uradnikov, šolskega svetovalstva ni bilo zraven! Žalibog! C. k. uradnika poštarja ni bilo, čeravno je čas imel priti. Od šolskega svetovalstva bila sta samo: vereučitelj in nadučitelj. A drugi: šolski nadzornik . . . kje so bili? Doma so ostali. Lepi c. k. poštar! Lepi šolski nadzornik — in drugi šolski svetniki! Po vsi pravici zaslužite javno grajanim biti; ker prvič niste Bogu dali, kar je božjega, in drugič niste cesarju dali, kar je cesarjevega. Pri tej priliki ste svojo vdanost in zvestobo do Avstrije drago in sramotno prodali.

Zmirom se kakor znani selniški „Neinerji“ povsod, zlasti pri volitvah bahate: „Wir sind Oesterreicher, Oesterreich ist deutsch, wir sind und bleiben deutsche Oesterreicher.“ — Prašam vas: Kje pa je bila vaša avstrijska zvestoba 28. julija obtičala? Vsaj ne pri G., kali? Kdor ne spoštuje očeta, strica, ujca itd. presvitlega avstrijskega cesarja Franca Jožefa I., ta ne spoštuje tudi ne Avstrije, temveč . . . Prusijo. Zapomnite si, selniški Avstrijanci, in zapišite

Kamnibregov sel in je klical: Odprite, gospod vitez Kamnibreg so me poslali.

Odrpli so mu. Brž ga je sprejela gospa in željno so poslušali sporočila vsi, kar jih je bilo v gradu.

Sel je pričel govoriti: Spremljal sem gospoda viteza do bele Ljubljane. Mnogo junakov je bilo že zbranih, ko sva došla, pa mnogo se jih je še pričakovalo, in res jih je čudo veliko prišlo namenjenih, da zmagajo, ali pa kri prelijejo za sveto vero in za srečo krščanske zemlje. Pridružil se je moj gospod slavnim vitezem, vsi so preštevali svoje vojake in jim dajali srčnost. Vsaki dan pa je prihajalo po veliko slov z dolensjske strani, vsi so za božjo voljo na pomoč klicali in vpili: Le brž, le brž, sila je velika. Vzdignili smo se tedaj in urno dirjali proti Dolenski. Pa koder smo hodili, gledali smo požar, razlegal se je jok in stok in po zemlji so tekli krvavi potoki. Neznano je skrbelo gospoda, kaj bo doma in ko smo dospeli do Mokronoga, poslal me je k Vam,

jih zgrabijo kristijani na šentjernejskem polji. Ali ako zmaga ne bo naša, potlej gorjé, zato raj bežimo.

Bežimo tedaj, reče gospa, samo povej, kam? Sel pravi na to: Ni daleč do Vranje peči, tje, kjer ste se čudili podzemeljskim zakladom, ko nas je ribič Žapovčan v spretnem čolniču vozil po temnem jezeru, tje pojdemo in tam počakamo varniših časov.

Naj bo v božjem imenu, pravi gospa, hudi dnevi so, da tacih še ni bilo, zato moram grad zamenjati s podzemeljsko jamo. O Bog, daj zmago junaškemu možu, da bi se srečno vrnil v mirno zavetje! Pojdite nekteri naprej in pripravite v votlini primeren prostor; kmalo si nabere, česar potrebujem, in pridem z drugimi za vami. Ti pa, dragi sel, bodi pripravljen in jemlji si srčnost, da boš gledat hodil, kako se bo obračala sreča, ker prebitko bi bilo, ako bi v jami morala biti, kakor v grobu, da bi nič ne vedela, kaj se godi na svetu.

(Dalje sledi.)

si za uho, da ste z nepozabljivo demonstracijo razžalili Boga in cesarja.

Letina je tukaj srednja, toče še ni bilo, vinogradi precej polni.

Drugokrat več, če blagovolite*).

Od Ljutomera, 30. julija Leta 1861 odcepili so se madjari Medjimurje od političke oblasti hrvatske. Zdaj se že več časa potegujó, da bi še duhovniško oblast zagrebškemu nadškofu odvzeli ter prikrpali kojej madjarskej vladikovini. To poslednje dalo je tudi povod interpelaciji v zagrebškem saboru. Zanimati pa mora ta stvar zlasti nas, ki mejašimo z Medjimurci in s Prekmurci. Gledamo, kako Madjari znajo ali vsaj misle dobro porabiti sredstva za pomadjarovanje, kjer se nadejajo, da jim bo mogoče, — a brez take nade niso nikjer. Malo po malo dá se vse izvesti. V Medjimurju je sicer veliko ljudi, ki najraje pravijo, jaz sem Madjar (ne Oger; to besedo še malokteri zna), pa besedice madjarski ne zna. Prav kakor pri nas „Nemci“ slovenski. A bilo bi vodo v Muro nositi, ako bi hoteli govoriti o koristi pomadjarovanja. Imamo jasen vzgled doma. Če ravno je v šolah čisto slovanske dece madjarsčina (krom nekoliko hrvaščine in nemščine), to tekom 15 let vendar nikakega drugega vspeha nima, kakor da je ubogemu kmetu izobraževanje nemogoče včinjeno. Izmed učiteljev in vradnikov ne znam, bi li našel narodnjaka, da ga iščeš z Dijogenovo svetiljko. Malo boljše je pri svečenstvu, a to samo pri onih, koji so hrvatske šole obiskovali. In to je še največi bav-bav za Madjare. Navadno pa Medjimurci pošiljajo (se ve, da uz prigovarjanje slavofagov) svoje sinove v Kanižo, kjer kot „Madjari“ paradirajo. Koji se hoče posvetiti svečeniškemu stanu, mora iti v Zagreb učiti se bogoslovja, ako hoče v domačem kraju pastirovati. Pa ona četiri leta boravljenja med Slavjani ne zadostujó, da bi „madjarskemu“ mladiču vcepila narodno samosvest. Taki ljudje nameščeni med domačini navdušujejo svoje samo za madjarsčino, — hotel sem reči „materinščino“! Narodnih možakov je premalo; in koji so, proganjajo jih.

Ovim novim činom hočejo torej Madjari zadnji vdarec zadati slovenskemu živelju; to je velik korak, in ako je pot prekoračena, zanašajo se na gotov uspeh. Kakovo pa bo stanje Medjimurcev, odgovarjajo nam Prekmurci. Oni so pod madjarskoj cerkvenoj in političkoj oblasti „ljudstvo slovensko po vesnicah ne more milega slovenskega glasa zameniti okornoj madjarsčinoj, če ravno se v šoli samo madjarska gramatika uči. Gotovo je, da madjari pri prostem ljudstvu poleg vsega svojega sredstva, ki jih porabljujó v ta namen, nič ne opravijo. Tudi je jasno, da pri tem slovenski ljud ostaja v mrtvilu, kakor je bil, odkar ga madjar terorizuje. Omiki in napredku so vrata zaprta.

Iz stanja naših prekmurskih bratov lahko sklepamo na bodočnost medjimurcev, dokler se ne približa jednim in drugim srečnejši čas zastrte prihodnosti. Medjimurci, bolje pa še Prekmurci, so že zdaj izmed Jugoslovanov najbolj pozabljeno ljudstvo; njihova domovina je „vsemu svetu nepoznana — od nikogar spoštovana.“ Res, žalostna jim majka!

Hrvaška, 30. julija. (Izv. dop.) Misli se je s početka, da bode pri novih volitvah mnogo burnejše stanje v Hrvaški nego je zares. Centralni odbor v Zagrebu še dozda ni proglasil svojih kandidatov in vendar se je že pet volitev v tem času obavilo. Mesta Karlovac, Požega, Sisek, Belovar in Ivanić so izbrala svoje kandidate narodne stranke in sicer

razun Karlovca enoglasno. V Belovaru je izbran ban Mažuranić. Drugod se na volitev pri pravljalo, pa prav mlitavo razun Primorja, kjer mislijo nekaj opozicionalcev izbrati, ako se bode dalo. Mankančeva opozicija zdaj slabo stoji, odkar so se zatrobili glasi vsled zadnje njene konferencije v Zagrebu, da se je zedinila s Starčevičevo stranko in z madjaronsko, kar pa ni res, ker Mankanec je prevelik rodoljub in prevnet Jugoslaven, da bi to učinil. Sploh pa se proti njemu in proti njegovej stranki narodna stranka nespodobno in preoholo (?) ponša, pa tudi vlada gleda, da mu sem in tam kak kolček pod noge vrže, kajti tudi ona ni se mogla vzdržati, da ne bi dala napotka svojim organom, da se dela proti opoziciji, saj so vendar dobili veliki župani nalog, da se gleda pri izborih na to, da se ne izbere kak nevaran (za Madjare?) človek za sabor. Nevarni ljudje pa so vsi opozicionalci, vsi borilci pod geslom: „za istino in pravo.“

Vsi so nevarni dalje, ki povejo resnico vladinim organom in tudi oni, ki žele Hrvaško samostalneje nego je zdaj itd. Mi tega od sedanje vlade nismo pričakovali, tako se je delalo pod Rauchi in Vakanovići — ali exempla trahunt — treba je skrbeti za svoj ljubi kruhek — za idealno politiko, kakor ti ljudje nazivljejo Mankančevu, tako nobeden nič ne dá. To je res, da zdaj večina ni za Mankančevu politiko, kar ima po svojih razlogih tudi prav, tudi mi smo tega mnjenja. Ali Mankančeva ideja mora zmagati poprej, ali kasneje, a treba se je zato pripravljati dolgo časa in eden mora začeti. Saj nam je vendar iz povesti znano, da je vsaka velika ideja imela predbojovnike, tako jo mora imeti tudi jugoslavenska sloboda. Zatoraj mislim, da Mankančeva stranka nezasluži tega preziranja od narodu, ki ide tudi za istim ciljem, samo bolj počasi, ter jej pot pripravlja. Sploh pa se vidi, da narodu še mnogo manjka do politične zrelosti, ako oni možje, ki imajo narod voditi, ne morejo biti nepristrani.

Sveučilištna knjižnica dobi zdaj svojega knjižničara v osebi Kostrenčiča, ki je bil dozdaj amanuensens v bečkej sveučilištni knjižnici.

Za vseučilišnega rektora za prihodnje šolsko leto je izbran dr. Spevec profesor na juridičnem fakultetu.

Domače novice.

V Ljubljani, 3. avgusta.

(V Ercegovino upornikom na pomoč) se je v soboto večer podalo iz Ljubljane pod vodstvom nekega tukajšnjega tiskarskega stavca iz Kleinmajerjeve tiskarne 56 Slovencev. Odpejali so se po železnici v Reko, od ondod pa gredo po morju v Dalmacijo. Pravijo, da se tudi drugod po Slovenskem mnogi mladenci odpravljajo v Ercegovino.

(Cesarski korarji) ljubljanski so bili pred nekimi meseci od vlade dobili povelje vsled nove verske postave verskemu zakladu izročiti dohodke izpraznjene korarije, ktere so prej med seboj delili, ker so kanonikati slabo plačani. Korarji so se bili zarad tega obrnili do ministerstva, kteremu se je pri tej priliki sprožila misel namesto 6 cesarskih kanonikatov napraviti štiri, med ktere bi se dohodki šesterih razdelili, da bi njihove plače ne bile tako be-raške kakor doslej. Ministerstvo je odgovorilo, da se s tem nasvetom strinja, da se pa dohodki sedaj izpraznjenih korarij po določbi postavini morajo plačevati verskemu zakladu, dokler ta reč ne bode rešena. Ker so novoiz-

voljeni škof tudi za to, da se korarije reducirajo, utegnejo se kmalo po njihovem nastopu pričeti dotične obravnave med vlado dunajsko in stolicu rimsko, kar bode tem lažej, ker sta po imenovanji novega knezoškofa dva cesarska kanonikata izpraznjena.

(Kdo so v šolskih poročilih „Nemci“?) Čuditi se mora človek, če pogleda v poročilo ljubljanske realke in vidi tako veliko število učencev Nemcev. Prašati se mora: kje besa so jih vzeli? Kaki so ti Nemci? Taki-le so: Oče, ki sam nemško težje govori, kakor bi žaganje jedel, želi, da bi se sin bolje naučil nemški, zato reče voditelju: „Bissens, der Pub soll aber nur tajč lernen, krainerisch kann er schon so“. Na to, se ve, da ga vodja oprostí slovenskih ur, in sin, čegar oče nemščino lomi, da je strah, je vpisan za — Nemca. Pa ne, da bi se kdo smejal takim „nemcem“! Nam sta znana dva taka očeta „tajčarja“, prvi žitni trgovec na dunajski cesti, drugi trgovec s pohišnim orodjem na novem trgu, kterih sinovi so vpisani med Nemce. Pa je gotovo čez petdeset takih.

(Odbor za sprejem Hrvatov) je, kakor zvemo, sestavljen iz odbora „Sokolovega“ in čitalničnega.

(„Besedo“) v čitalnici na korist pevovodje g. Stöckl-na je v nedeljo zopet dež zamočil. Včera bi bila, pa je Jupiter pluvius zopet odprl svoj meh. Kdaj bo, se bo naznanilo po časnikih in plakatih po voglih.

(Na južnem kolodvoru v Ljubljani) ni nobenega poslopja za nektare reči, n. pr. za petrolej. Sodi se zvalé kar na prosto in tam jih lahko pere dež in solnce pari. Zlasti kedar se vroči solnčni žarki vpro v nje, se jame petrolej cediti iz njih, ki potem spušča po zraku vonjavo, ktere se mora vsak nos vstrašiti. Tudi nastanejo velike luže, ki se nikdar ne posuše. Zato nas je več trgovcev, ki trpé zgubo, ker jim veliko petroleja iz sodov uide, prosilo, naj to javno naznamo vodstvu železnice, ker se njihove prošnje za pokrito shrambo dozda še niso vlsišale. Na vsak način bi moralo vodstvo skrbeti, da se brž odpravi ta nepristojnost, vsled ktere trpe trgovci škodo, občinstvo pa nadlego.

(Sodnijska obravnava) se je pričela pri deželni sodniji v Ljubljani zoper 73 Knežac-nov in drugih, ki so 24. avg. p. l. razdžali gozdarsko hišo v snežniškem gozdu. Trpela bo menda ves teden.

(Najdene starine.) Na ljubljanskem mahu je našel gosp. Peruci v zemlji ostanke nekdanjih poslopij na kolih (Pfahlbauten), več posod in orodja s kamenja in živalskih kosti itd. ter naznanil to gosp. Dežmanu, ki je v nedeljo o tem v reduti govoril. Kopanje se zdaj nadaljuje, najdene reči se bodo hranile v muzeji. Deželni odbor je privolil za to 200 gld., želeli pa je, da bi tudi drugi podpirali z denarjem nadaljevanje tega dela. Mi bomo o tej reči še obširneje poročali.

Razne reči.

— Na gimnaziji celovške je bilo letos 229 dijakov. Med temi je uživalo štipendije v znesku 3841 gld. 85 kr., — 53 dijakov. Podpiralno društvo je razdelilo blizu 930 gl. Skušnje zrelosti je delalo 18 osmošolcev in 3 vnanji. Štirje so jo dovršili z odliko, spričevalo zrelosti je dobilo razen teh še deset maturantov, med njimi je tudi šest Slovencev. V bogoslovje boje ne ide nobeden. — Na zgor-njej realki je bilo 256 dijakov. Štipendije so imeli 3 dijaki v znesku 213 gld. Odličnih

je bilo 15, slabo je pospešilo 25 dijakov. Maturo jih dela 8, med njimi 1 Slovenec. Slovenščina se je tu le v prvih štirih razredih podučevala. Podpiralno društvo je razdelilo nad 780 gld. — Na učiteljskem izobrazevališči je maturiralo 35 pripravnikov in 20 pripravnic. Med pripravniki je menda 9 vrlih Slovencev; torej lep naraščaj za narodno naše šolstvo. Upaje, da ostanejo povsem glede narodnih čutil značajni, njim in dotičnim šolam prav čestitamo. Tudi med pripravnicami so nekatere domorodkinje, kar nas temveč izraduje, ker je za naše hčerke neobhodno potrebna prava narodna odgoja, katere smo do sedaj, skoraj da, večinom pogreševali.

— Na spodnjej gimnaziji v št. Pavlu je tudi precejšnje število Slovencev, ki kaj dobro pod vodstvom tamkajšnih oo. prof. benediktincev napredujejo. Ob enem se odlikuje ondotni konvikt, kteremu predstojeva znani slovenski domorodec o. F. S. P.

— Učitelji kamniškega okraja so imeli 8. pr. m. shod, da bi osnovali podružnico „Lehrervereina“. A prišli so trije nepovabljeni gostje, iz podružnice je postalo samostalno učiteljsko društvo. Kakšno? nas bo učila prihodnost!

— Razpisi učiteljskih služeb. Na Kranjskem. Na mestnih šolah v Ljubljani podučiteljska služba. l. p. 500 gl. in postavne službine doklade. Prošnje do 8. avgusta kraj. šolskemu svetu v Ljubljani. — V šl. okraji Rudolfovem: Na 1 razredni lj. šoli v Ajdovci učit. služ. l. p. 450 gl. Prošnje kraj. šl. svetu do 10. avgusta. — V šl. okraj. Litijskem: Na 2 razredni lj. šoli v Šentvidu pri Zatični služba 2. učitelja, l. p. 400 gl., od 1. januarja 1876 začnši 450 gl.; krajnemu šol. svetu do 16. avgusta. — Na 2 razredni ljudski šoli v Sodražici 2. učit. služba, letnih dohodkov je 400 gl. in prosto stanovanje. Prošnje c. k. okraj. šl. svetu v Kočevji do zadnjega dne avg. t. l.

— Premembe pri učiteljstvu. Gn. Marija Frelj, zasebna učiteljica, je postala učiteljica na ženski vadnici c. k. ž. učiteljišča. — Gn. Ana Reinisch, učiteljica na dekl. šoli v Gorici, je postala glavna učiteljica; a gosp. Peter Rajakovic, je ravnatelj na c. k. učiteljišču, ravno tam. — Gosp. Jožef Golmaier, podučitelj v Žabnici na Koroškem, je učitelj v Fužinah (Weissenfels) na Gorenjskem.

— Pl. Waser, predsednik višje deželne sodnije v Gradci, je vsem njemu podrejenim sodnijam ukazal, naj urnije delajo in ljudem s komisijoni bolj prizanašajo. Ko bi še hotel slovenščine nezmožne sodnike pri nas, n. pr. Baumgartnerja v Mariboru odpraviti, bi Slovincem enako ustregel!

— Gosp. Miha Pečar, gimnazijski učitelj v Viokovcih, je imenovan za učitelja na novomeški gimnaziji.

— Kmetijska razstava v Sl. Bistrici je zavolj toče, ki je tamošnje kraje hudo zadela, na drugo leto prestavljena.

— Zavolj nove mere itd. jako potrebna in dobro sestavljena, koristna knjiga je izišla v Ljubljani v „Narodni tiskarni“ pod naslovom: Nauk o desetnih (decimalnih) razlomcih in njih upotrebljevanji pri računih z metrično mero in vago in 90 natančnih primerjalnic dosedaj v Avstriji v rabi bivših mér in vag in metrične mere in vage — sestavil J. Žnidaršič 1875. S pomočjo te knjižice se lahko vsak nauči po novi meri računati, pa tudi natančno in hitro poizvé, koliko kaj po stari meri ali vagi velja v novi in naopak. V 5 mesecih se že bode vse po novi meri in vagi računilo. Sezite po knjigi!

— Popisovanje plemenskih kobil prične se dne 2. avgusta v krajih noriško vzhodnega, 3. avgusta pa ljutomerskega plemena. Noriško vzhodno pleme obseguje okrajno glavvarstvo Celj, Maribor ob desnem bregu, Ptuj, Brežice in Slovenji Gradec; ljutomersko pleme pak okrajno glavvarstvo Ljutomer, sodnijski okraj Oromuž in občino Dedonce, Portno, Žetince in Lenkovece v radgonskem sodnijskem okraju.

V noriško vzhodnem plemenskem kraju bo se popisalo od 2. avgusta do 7. septembra ter bo pri tem delovanju prvosednik gospod Wilhelm Wagner plem. Frommenhansen, c. k. konjiški stotnik in zapovednik c. k. žrebčarskega zavoda v Gradcu; v ljutomerskem plemenskem kraju pak bo popis od 3. do 25. avgusta in prvosednik bo gosp. Ernest Schwarzl, c. kr. podpolkovnik in zapovednik v žrebčarskem zavodu za Štajersko, Horvaško, Kranjsko, Primorje in Dalmacijo.

Komisija popisujočih bode obsegala omenjena prvosednika, prvosednike dotičnih krajev za konjorejo, izvoljenega zastopnika okrajnega odbora in živinskega zdravnika dotičnega okraja. Od nas glede noriškega plemena izrečena vroča želja, da konjerejci kobile priženejo v obilnem številu, se je izpolnila sijajno, ter se ravno tako nadjamo, da bodo tudi posestniki južnega Štajera enako mnogoštevilno doganjali svoje kobile, da se toliko važni in konjerejcem samim tako koristni popis plemenskih kobil po želji izpelja do vspešnega cilja in konca.

Društvo za povzdigo konjereje.

— Slamnat tat tepen. Nek posestnik v Pilštajnu ima v svojem vrtu jabelčno drevo: buželko, na katero ostro pazi noč in dan. Še spanje si je kratil zavolj jabelčnega drevesa. Ljudje so se mu radi tega začeli posmehovati, neki šegavci pa so ga pretečeni terek spravili v prav smešne zadrege. Potisnili so mu namreč skrivši slamnatega deda med vejeve omenjenega drevesa. Ko se posestnik na večer v fižoli na čuvanje vleče, zapazi tata na drevesu in sedaj mož, velike postave, plane s težko gorjačo nad njega ter ga hrabro trikrat udari, da se je zdajci iz drevesa na tla zgrudil in nezadeven obležal. Posestnik se pa je tega tako prestrašil, da je ves pluh domu odbežal ter ženi ukazal vode prinesiti rekoč: tata sem dobil, ali preveč sem ga po glavi udaril, — morebiti sem ga celó ubil! — Sedaj hitita mož in žena z mrzlo vodo pod drevo. Ali tat se res ni več ganil, vse polivanje z vodo bilo je zastonj, — ker je bil iz slame napravljen. Mož se je jezil, žena pa se mu je smejala z vsemi sosedi vred.

„Gosp.“

— Poročni govor. Mož star šestdeset let bil je poročen z vdovo staro sedemdeset let. Fajmošter, ki ju je poročeval, začel je govor z besedami: „Gospod, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo.“

— Počasni strup. „Za živo glavo“, je rekel mlad zdravnik nekemu starčku, „vi pijete kavo? Ali ne veste, da je kava počasen strup.“ A oni odgovori suhoparno: „Da je počasen, mi je znano; saj ga že vživam čez šestdeset let.“

Eksekutivne dražbe.

5. avg. 3. Mih. Suhadole-ovo iz Šmarja (140 gl.). — 3. Jože Gorišek-ovo iz Vrhpolja (1770 gl.). — 3. Tone Martinčič-ovo iz Sela (670 gl.), vse v Kostanjevici. — 6. avg. 3. Jan. Boštjančič-ovo iz Šmarja (1800 gl.). — 3. Jože Zadnek-ovo iz Čelja (1700 gl.), oba v Bistrici. — 3. Jože Kopačin-ovo iz Podrage

(1380 gl.) v Vipavi. — 3. Matija in Neže Križ-ovo (1180 gl.) v Rudolfovem. — 3. Gašper Štavadher-ovo iz Goršet (60 gl.) v Črnomlju. — 2. Jan. Ukšinič-ovo iz Krašnega vrha (748 gl.) v Metliki. — 2. Tone Vičič-ovo iz Brd (870 gl.), — 2. Fr. Cekada iz Vrbice (1700 gl.), oba v Bistrici. — 2. Mart. Blut-ovo iz Gorenje Lokvice (1005 gl.) v Metliki. — 2. Matej Skapin-ovo iz Jakovic (3450 gl.). — 2. Andr. Ukmar-ovo iz Ustja (657 gl.), oba v Ipavi. — 2. Mat. Princič-ovo iz Črnomlja (265 gl.) v Črnomlju. —

7. avg. 3. Juri in Marije Jerman-ovo iz Plesja (321 gl.) v Črnomlju. — 3. Jan. Meklenšek-ovo iz Vinomera (1895 gl.) v Metliki. — 3. Jan. Dorniš-ovo iz Paka (6060 gl.) na Vrhniku. — 3. Matej in Jože Počkar-ovo iz Razgorja (2287 gl.) v Vipavi. — 3. Pavel Kobu-ovo iz Vrha, (100 gl.) v Črnomlju. — 3. Mate Starašinič-ovo iz Pleske (656 gl.) v Črnomlju. — 2. Andr. Benčina-ovo iz Travnika (2950 gl.) v Ribnici. — 2. Andr. Mislej-ovo iz Polja vrabeljskega (1380 gl.) v Ipavi. —

Na Štajarskem.

4. avgusta. Vrčnik v Frankolovem (460 gl.). — Steiner v Gotovljah (3695 gl.). — Kovačič v Studenici (5750 gl.). — Kosce v Lipovci (2048 gl.). — Bratuševa zapuščina v Ormuži (1800 gl.)

Telegrafične denarne cene 2. avgusta.

Papirna renta 70.95 — Srebrna renta 73.90 — 1860letno državno posojilo 112.25 — Bankine akcije 933 — Kreditna akcija 218.75 — London 111.35 — Srebro 100.85. — Ces. kr. cekini 5.24. — 20Napoleon 8.89.

Denarstvene cene. 31. julija.

Državni fond.	Denar.	Blago.
5% avstrijska papirna renta	70.85	70.25
5% renta v srebru	73.95	74.05
Srečke (lozi) 1854. l.	105.50	106.—
„ „ 1860. l. cel.	112.25	112.50
„ „ 1860. l., petinke	118.—	118.50
Premijski listi 1864. l.	130.—	130.50
Zemljiščine odveznice.		
Štajarske po 5%	—	—
Kranjske, koroške in primorske po 5%	—	—
Ogerske po 5%	82.25	82.60
Hrvaške in slavonske po 5%	80.75	80.75
Sedmograške po 5%	81.—	81.50
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	930.—	931.—
Unionske banke	97.—	97.25
Kreditne akcije	218.—	218.25
Nižoavstr. eskomptne družbe	—	—
Anglo-avstr. banke	106.40	106.60
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gld. a. v.	163.56	164.—
Tržaške „ 100 „ k. d.	13.50	14.—
„ 50 „ „ „	56.50	—
Budenske „ 40 gld. a. v.	27.75	28.50
Salmove „ 40 „ „ „	36.75	37.25
Palffy-jeve „ 40 „ „ „	27.50	28.—
Clary-jeve „ 40 „ „ „	27.50	28.—
St. Genois „ 40 „ „ „	27.50	28.—
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	21.25	21.50
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	22.75	23.75
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.24—	5.26—
Napoleonsd'or	8.88	8.89—
Srebro	100.90	101.—

Naznanilo.

Podobe vsake vrste, svete in posvetne, med zadnjimi smešne in resne, fantazijske in zgodovinske slike ter podobe iz narave — vse v pozlačenih okvirih (romih) — od 6 do 60 gld., kakor tudi najkrasnejša zrcala za salone od 20 gld. naprej, se dobivajo v prodajalnici v hiši banke „Slovenije“, narodni trg, šte. 24 pri tleh.

Posebno lepi

križevi poti

po 280 do 400 gld. (113 - 3)

Kdor si hoče kaj lepega po ceni in priležno napraviti, ima tu najlepšo priliko, ker plača, da skoro ne ve kdaj.

Dovoljujejo se za plačevanje tudi obroki po 6 do 10 mesecev.